БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

ЯНВАРЬ 11 четверг 1940 он № 9 (30010) Сэн 10 мүнгэ

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

СТАЛИНСКА СТИПЕНДИНҮҮД БА ПРЕМИИЕ—ТОН ЭРХИМҮҮДТЭ

ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Совет болбол нүхэр Сталинай 60 наһанай ойе тэмдэглэн, Сталинай нэрэмжэтэ премиинүүд ба стипендинүүдые тогтооһон байна: гайхамшаг хүдэлмэриин түлөө наука ба искусствын деятельнүүдтэ жэл бүри үгтэхэ. Сталинай нэрэмжэтэ, зуу-зуу мянган түхэриг хэмжээтэй 16 преми тогтоогдоо; эрхим изобретениин түлөө сталинска преминүүд байгуулагдаа; сэрэгэй эрдэм мэргэжэлые шудалаха хэрэгтэ гайхамшаг амжалтануудай түлөө сталинска преми бии болгогдоо; наукын докторой ба кандидадай нэрэзэргэдэ диссертаци барилгада бэлэдхэжэ байгаа нюурнуудта ба тон эрхим һурагшадта үгтэхэ, Сталинай нэрэмжэтэ стипендинүүд дээдэ һургуулинуудта бии болгогдобо.

Наука, техникэ ба искусствын 94 эрхим габияата деятельнүүдтэ сталинска преми болгон ехэнүүд сумманууд жэл бүри үгтэхэ байна; 4 мянган эрхим һайн студентнүүд һара бүриин 1000 ба 500 түхэригүүдэй хэмжээтэй стипендинүүдээр хангагдаха байна: диссертацида бэлэдхэжэ байгаа тон бэлигтэй залуу эрдэмтэдтэ һара бүри 1500 ба 1000 түхэриг хэмжээтэй 150 стипендинүүд хангагдаха байна. Преминүүд ба стипендинүүд бүхы дээрээ жэл соо 37 миллионһоо дээшэ түхэриг болоно.

Советскэ правительствын энэ тогтоол хадаа, бүхы уласхоорондын наукын истори соо өөртөө адали жэшээгүй. Наука, искусство ба техникын талаар творческа ажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ иимэ хандалга хадаа илаһан социализмын орондо лэ байжа шадаха байна.

Сталинска преми, сталинска стипенди абагша байха—агуу ехэ зол гээшэ!

1938 оной майн 17-до, Кремль соо, дээдэ һургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзахадаа хэлэһэн үгэ соогоо нүхэр Сталин болбол творческо ба научна хүдэлмэриин гол үндэһэн чертануудые тодорхойлоһон байна. Тэдэнүүдэдэ чертанууд хадаа—арадтаа дуратайгаар албахэхын тулада наукын бэлэн байлгада; наукын хуушан хүдэлмэрилэгшэд ба залуу хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондын союзда; научна традицинуудай хүсэн ба удхашанарые мэдэрэн ойлголгодо; урагшаа дабшан ябалгада традицинуудай, нормонууд ба установкануудай һаалта болоод байхадань тэдээниие зоримгойгоор эбдэн хаяха эрид зористо; шэнэ традицинуудые, шэнэ нормонуудые, шэнэ установкануудые байгуулажа шадалгада байна.

Галилей, Дарвин, Маркс ба Энгельс, Ленин ба Сталин—эдэнэр лэ хадаа наукада хуушараһан традицинуудта эсэргүү тэмэсэлые зоримгойгоор ябуулдаг ба шэнэ наукада замые табидаг, наукын корифейнүүд, эрэшүүлэй эрхим жэшээнүүд гээшэ.

Нүхэр Сталин болбол советскэ эрдэмтэдэй, изобретательнууд, художнигуудай олонтоото үеые хүмүүжүүлэгшэ мүн. Манай арадые баяжуулагша, манай ороной обороные бүхэжүүлэгшэ, манай техникые дээшэлүүлэгшэ—нүхэр Сталин хадаа наука ба искусствын бүхы һалбаринуудта илахые зоригжуулна.

Сталинска преминүүд ба стипендинүүд тухай советскэ правительствын тогтоол хадаа научно-шэнжэлэлгын, изобретательска, зохёолой хүдэлмэринүүдтэ шэнэ хүсэнүүдые үгэнэ. Советскэ арадай бэлиг ба талантнуудые хүгжөөхэ тухай агуу ехэ сталинска оролдолго хадаа, хэндэ халуун большевистскэ зүрхэн сохилон байнаб, тэдэнэр бүхэниие зоригжуулана. Түрүү зэргэдэ гараха, сталинска питомцын, сталинска стипенди абагшын хүндэтэ нэрэ зэргэ хүртэхэ эрхын түлөө социалистическэ соревновани хадаа научно-шэнжэлэлгын институдуудта, академинүүдтэ, дээдэ һургуулинуудта үргэнөөр ябуулагдажа байна.

Ленин-Сталинай партиин хүтэлбэри доро, советскэ арад болбол наука ба техникын хэрэгые дээрэ үргөө. Иимэ олонтооной һургуулинууд ба научна учреждениинүүд тухай нэгэшье капиталистическэ орон һанажашье шадахагүй байна.

Наукаһаа айлгадаг, наукада ба эрдэмэй хүсэндэ этигэхэгүй ябадатые тараадаг, попууд ба хара баргануудай—хара хирээнүүдэй хаагалаан болбол, советскэ эрдэмтэдтэ, советскэ студентдэ дуулдахаа болёо. Капитализмын кризис—энэ хадаа буржуазна наукын кризис гээшэ, энэ хадаа метафизикын хара харанхы мананда гэрээнэй төөрилгэ гээшэ, бодото ажабайдалһаа таһаран шажанай, мистикын манан тээшэ тэрьелэлгэ гээшэ.

Манай орондо марксистска философско материализм үнэхөөрөө научна, революционно шэнжэлэлгын батабэхи үндэһэ һууриие үгэнэ.

Марксизм-ленинизм болбол манай орондо наука ба искусствын бүхы һалбаринуудые баяжуулаа. Нүхэр Сталинай теоретическэ хүдэлмэринүүдэнь эрдэмтэдэй урда шэнэ горизонтые нээгээ. Советскэ наука болбол, фетишэнүүд болоһон хуушан «теоринуудые» хүмэрюулэн хаяжа байна.

Наукада шэнэ замые табиһан, эрдэмтэдэй нэрэнүүдэнь гансал бүхы манай орон соо бэшэ, мүн хилын саагуур али болонхой. Естествознаниин корифейнүүдэй хойноһоо, Дарвинай, Тимирязевай, Мичуринай хойноһоо дахан, советскэ эрдэмтэд нүхэр Лысенко, нүхэр Цыцин болбол, «танигдашагүй» гэжэ хуушан буржуазна наукаар нэрлэгдэһэн, гэрэ һалбарида нэбтэрэн ороо. Тэдэнэр арадай ашаг туһада, социализмын саашанхи илалтануудта зорюулан, тэдэниие хубилгахын тулада, байгаалиин үзэгдэлнүүдые элирхэйлэн гаргаа.

Советскэ шэнжэлхы ухаанай атмосфера соо, талантта математигуудай—нүхэд Соболев, Виноградов ба Понтрягинай бэлигүүд бадараа. Советскэ орон хадаа алдарта физигүүд, химигүүд, фазиологуудаараа омогорхоно.

СССР-тэ наукын гайхамшаг илалта хадаа союзна ба автономно республикануудта эрдэмтэд, изобретательнууд, художнигуудай олонтоото национальна кадрнуудай ургалта болоно.

Сталинска преминүүд ба стипендинүүдые тогтоолго—энэ хадаа коммунизмын хүсэдэ илалта тээшэ ошохо алдарта историческа зам дээрэхи болзорыень хороохын тулада үшөө һайнаар һуралсаха, бүри гүнзэгыгөөр хүдэлмэрилэхэ, шэнэ замые сталинска эрид зоригоор табиха,—гэжэ манай ороной бүхы залуу хүсэнүүдтэ манай партиин ба манай правительствын уряал мүн. Наукын шэнэ түйлалтанууд бүхэн—энэ хадаа манай амжалтануудые түргэдхэлгэ. социалистическэ орониие шангадхалга мүн.

Манай агууехэ эхэ ороной тон эрхим хүбүүд ба басагадые сталинска преминүүд ба стипендинүүдэй гоёон шэмэхынь тулада, социалистическэ соревновани бүри үргэнөөр дэлгэрэг!

(„Правдын“ түрүү бэшэгһээ).

ЛЕНИНГРАДОКА ВОЕННЭ ОКРУГОЙ ШТАБАЙ ОПЕРАТИВНА МЭДЭЭНҮҮД

Январиин 7-ой үдэрэй торшо соо фронт дээрэ онсо юушье болоогүй. **Ухтинск ба Реболск** тушаа—разведчигүүдые бэдэрэлгэ. Петрозаводск тушаа манай разведывательнэ отрядуудай нэгэниинь дайсанай отрядые бутасохибо. Карельскэ перешейкэ дээрэ разведчигүүдые бэдэрэлгэ ба артиллерийскэ буудалдаан болоно.

Сагай уларилай муу байһан дээрэһээ, авиациин ябуулганууд ехэ бэшэ байгаа.

* * *

Январиин 8-ай үдэрэй торшо соо фронт дээрэ онсо юушье болоогүй.

Ухтинск, Реболск ба Петрозаводск тушаа—разведывательнэ отрядуудай ябуулганууд хэгдээ.

Карельскэ перешейкэ дээрэ разведывательнэ бэдэрэлгэнүүд, буудалдаанууд болоно.

Сагай уларилай муу байһан дээрэһээ, манай авиаци разведывательнэлэ ниидэлгэнүүдые хэһэн байна.

БУРЯТ-МОНГОЛ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Нүхэр Илья Бузинаевич Борсоевые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшээр баталха тухай

1. Нүхэр И. Б. Борсоевые Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшээр баталха.

2. Энэ указые БМАССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ Сессиин баталалгада табиха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшые орологшо И. ВОЛКОВ.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь О. ИНКЕЕВА.

* * *

Илья Бузинаевич Борсоев болбол 1911 ондо үгытэй таряашанай бүлэдэ түрэһэн байна. Дунда эрдэмтэй, 1932 онһоо хойшо ВКП(б)-эйн член. Нүхэр Борсоев 7 жэл соо комсомольско хүдэлмэридэ ба һүүлэй сагта ВКП(б)-эйн Яруунын аймагай комитедэй секретаряар хүдэлмэрилһэн байна.

Нүхэр Борсоев—БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй член.

БУРЯТ-МОНГОЛ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Нүхэр Гомбо Цыбикович Бельгаевые БМАССР-эй СНК-гэй дэргэдэхи искусствонуудай хэрэгүүдые эрхилэхэ Управлениин начальнигаар баталха тухай

1. Искусствонуудай хэрэгүүдые эрхилэхэ Управлениин, Бургиз-ай, ГИЯЛИ-ин ба тэрэшэлэн Москвада болохо Бурят-Монголой искусствын декадада бэлэдхэлэй хүтэлбэриие бэхижүүлхын зорилгоор Бурят-Монгол АССР-эй СНК-гэй дэргэдэхи искусствонуудай хэрэгүүдые эрхилэхэ Управлениин начальнигаар нүхэр Гомбо Цыбикович Бельгаевые баталха.

2. Энэ указые БМАССР-эй Верховно Соведэй ээлжээтэ Сессиин баталалгада табиха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшые орологшо И ВОЛКОВ.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь О. ИНКЕЕВА.

СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ АЖАЛАЙ ҮНДЭР БҮТЭЭСЫН ТҮЛӨӨ

Баку. Инструментальщигуудай хандалгын харюу болгон, «Бакинский рабочий» заводой коллектив болбол хүдэлмэришэдэйгөө тоое нэмээнгүйгөөр, голодоһо гаргалгые багадхан, олон станогуудта хүдэлмэрилгые хэрэглэн, ажалай бүтээсые 10 процент дээшэлүүлжэ, 1940 оной планиие дүүргэхэбди гэжэ уялгаабаба.

Мариуполь. Ильичиин нэрэмжэтэ заводой листопрокатчигууд болбол Московско инструментальна заводой коллективэй хандалгые ехэ халуунаар угтаһан байна.

Буданов мастерай смена болбол ажалые эмхидхэлгын шэнэ методые хэрэглэбэ. Мүнөө ажалайнь бүтээсэ 18—20 процент дээшэлээ.

Одесса. «Красная гвардия» гэжэ машинабайгуулгын завод дээрэ ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын талаар 1939 оной даабари 125 процент дүүргэгдэбэ. Московско инструментальщигуудай хандалгые хэлсэжэ, заводой коллектив хадаа жэлэй түрүүшын хахадай эсэстэ олонстаночнигуудай тооё хоёр дахин дээшэлүүлхэ уялгые абаба.

Станкобайгуулгын, Ленинэй нэрэмжэтэ заводой олонстаночнигууд болбол 2-3 станогууд дээрэ хүдэлмэрилжэ, гудовско методые үргэнөөр хэрэглэхын уялгые абаба.

Мүн иимэ уялгануудые Мартиин нэрэмжэтэ, Дзержинскиин нэрэмжэтэ, Январска восстаниин нэрэмжэтэ заводуудай коллективүүд абабад.

* * *

Калининска областиин түрүү колхозууд лен бэлэдхэлгын планиие үлүүлэн дүүргэбэ. 1939 оной ургасын планиие үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө тэдэнэр хадаа 30 миллионһоо дээшэ түхэриг мүнгэн преми абаһан байна.

* * *

1939 оной планиие болзорһоонь урид дүүргэжэ, Серпуховска «Красный текстильщик» фабрика планһаа үлүүлэн 314 тонн нэхэмэл эд ба 1786 мянган метр һайн бүдые үгэбэ.

ССР СОЮЗАЙ ОРДЕНУУД БА МЕДАЛЬНУУДЫЕ БАРЮУЛГА

Январиин 7-до СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшые орологшо нүх. Бадаев болбол орденууд ба медальнуудые шагнагдагшадта барюулһан байна.

Орден ба медальнууд болбол Улаан Армиин командованиин оперативна даабаринуудые амжалтатай дүүргэһэнэйнээ түлөө шагнагдаһан комбриг Уткинда, полковнигууд Глушковто, Казейдэ, Столяровта ба НКО-гой генеральна штабай ба центральна управлениинүүдэй командирнуудта, политхүдэлмэрилэгшэдтэ ба военнэ инженернүүдтэ барюулагдаба.

Правительствын боевой даабаринуудые жэшээтэ һайнаар дүүргэхэдээ баатаршалга ба эрэлхэг зоригые харуулһанай түлөө шагналнуудые младша лейтенант Панин, майор Биркин ба бусад олон боецүүд, командирнууд, политхүдэлмэрилэгшэд ба госпитальнуудай хүдэлмэрилэгшэд абаба.

Орден ба медальнуудые Туркменскэ ССР-эй хилэ шадар районуудай колхознигуудай группа ба тэрэшэлэн гүрэнэй хилэнүүдые хамгаалгын талаар правительствын даабаринуудые, баатаршалга ба эрэлхэг зоригые харуулажа, жэшээтэ һайнаар дүүргэһэнэй түлөө шагнагдаһан улаанармейцүүдэй группа абаба.

Тэрэнэй һүлээр, 90 жэлэйнь ойе тэмдэглэн, судьнобайгуулгын ба машинабайгуулгын хэрэгтэ габиянуудые түйлаһанайгаа түлөө шагнагдаһан горьковско «Красное Сормово» заводой түлөөлэгшэдтэ Ажалай Улаан тугай орден барюулагдаба.

Үйлэдбэри дээрэ таһаралтагүй ба олон жэлэй жэшээтэ һайн хүдэлмэриин түлөө шагналнуудые «Красное Сормово» заводой хүдэлмэрилэгшэд Бояркин, Боков, Калмыков, Блаженов ба бусад хүнүүд абаа.

ЭРЭЛХЭГ ДРЕЙФ

Ленинград, январиин 7. (ТАСС). Полярна гайхамшаг шэнжэлэгшэ Седовай һамаган — В. В. Седова болбол ТАСС-ын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ хэлэбэ: Ледокол «Георгий Седов» болбол өөрынгөө эрэлхэг дрейфэлэ, өөрөө Георгий Седовтол адаляар, арктическа природотой зүрхэлигээр тэмэсэһэн байна.

Хойто полюс тээшэ һүүлшынгээ экспедициие хэлгэдэнь, минии нүхэртэ ушараһан ядаралыень ба тэмэсэлыень уйдхартайгаар һананаб. Георгий Яковлевич Седов болбол ехэ характертай ба хүсэн түгэс дуразоригтой хүн байһан юм. 1912 ондо, тон хүшэр бэрхэшээлнүүдые дабажа, хойто полюс тээшэ ородой түрүүшын экспедициие түхеөөрэһэн байгаа, тиихэдэ Георгий Яковлевич болбол өөрынгөө хоёр замшад—матросуудай гар дээрэнь наһа бараһан юм.

Тэрэ сагай хүндэ хүшэр оршом байдалда, тэрэ хадаа ёһотойл зоримгой габияа байгаа.

«Георгий Седов» ледоколой гайхамшаг дрейфын хойноһоо тон ехэ анхаралтайгаар харанаб, тэрэ болбол полюс тээшэ шэглэн гайхамшаг «Фрамын» дрейфые булиһан байна. Нэгэшье судныш тамараагүй уһанда тамараха. зол тэрээндэ түрүүшээр тодоһон байна. Минии нүхэрэй нэрээр нэрлэгдэһэн суднада энэ зол хүртэһэндэнь би баяртайб. Энэ эрхим дрейф, ледоколой бүхы экипажай шэн зориг ба тэсэмгэй шадабаринь Георгий Яковлевичта гайхамшаг памятниг болоно.

Манай хүндэтэ ороной ашатуһада, хоёр жэлэй торшо соо, мүлиһэнэй хүшэр хүндэ условинуудта эрэлхэгээр хүдэлмэрилэһэн алдарта Седовцуудые амаршалхада, аятай зохид ба хүхюун байна. Тэдэнэй хойшонхи тамаралганuудай тиимэ лэ амжалтатай байхань найдамтай.

„И. СТАЛИН“ ЛЕДОКОЛОЙ ТУЯАН УЛАМ ТОДО БОЛОНО

«Седов» ледоколой борт, январиин 7. (ТАСС). Үсэгэлдэр, «Седовай» дрейфын райондо тон ехэ үүлэтэй байгаа. Хаа яа болоод саһан орожо байгаа. Температура—25 градус хүйтэн. Зүүн-урда зүгһөө үлеэһэн хүсэтэ һалхинай хашалтаар, судна болбол баруун хойшоо урдаба. Хахад үдэр байхада, координадууд—хойто широтагай 80 градус 49,3 секунд ба зүүн долготагай 2 градус 11 минута гэжэ тодорхойлогдобо. Һүни, мүлиһэнэй түрилтэ харагдаба. «И. Сталин» ледоколой туяан бүри тодо хурса болоно.

Судна дээрэ амагалан һайн. Бүгэдээрээ хүхюу баяртай ба элүүр.

И. БЕКАСОВ.

„Седов“ ледоколой мачта дээрэхи галые тодоор харанабди

«И. Сталин» ледоколой борт, январиин 8. (ТАСС). Урагшаа үлеэһэн хүсэтэ һалхинай болоходо, мүлиһэн нэгэ бага тараба. Ледоколой урдань мүлиһэнэй ган гараба. Энээниие мэдэжэ, «И. Сталин» ледокол болбол мүнөөдэр 1 часта „Седовые“ угтан, улам дабхижа эхилэбэ. Үглөөнэй 9 час хүртэр, хоёр миль хахад ябаабди, зүгөөр 2-3 метр зузаан, олон жэлэй хуушан мүлиһэнэй полетай дайралдабабди. Тэрэниие буталхые һэдэнэбди. Нэгэ сохилтоһоо, ледокол болбол 7-8 метр дабшана.

Урдамнай тон сэлмэг, «Седов» ледоколой мачта дээрэхи галые тодоор харанабди.

Папанин.

КАРТА ДРЕЙФА „СЕДОВА“

КОЛХОЗНО ЭХИН ПАРТОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ СЕКРЕТАРЬНУУДАН БА ПАРТОРГНУУДАЙ ОБЛАСТНОЙ СОВЕЩАНИ

* * *

НҮХЭР Д. Р. РАДНАЕВАЙ ДОКЛАДҺАА

(Баргажанай аймагай, КАРЛ МАРКСАЙ нэрэмжэтэ колхозой парторганизацийн бюрогой секретарь)

Ленин-Сталинай партиин XVIII съездын историческа тогтоолнуудаар зэбсэглэгдэжэ, коммунистнуудайгаа идейно-политическэ ба теоритическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлэн, манай парторганизаци болбол партийна хүдэлмэридөө ба колхозойгоо организационно-ажахын бүхэжэлгэдэ нилээд ехэ амжалтануудые туйлаа.

Ойлгуулалтын ба политическэ хүдэлмэри улам үргэнөөр ябуулан, колхозно үйлэдбэриин түрүү хүнүүдые партида абажа, манай партийна организаци нилээд ургаһан байна.

1939 оной январиин 1-һээ 1939 оной декабриин 1 хүртэр 11 эрхим колхознигууд-стахановцууд партиин кандидадта абтаа, 6 кандидадууд члендэ оруулагдаа. Мүнөө үедэ партийна организацидаа 48 коммунистнуудтай болообди. Эдэнэрэй 15-нь—эхэнэрнүүд. Партида орогшодой дунда колхозой элдэб профессиин хүнүүд бии, гэбэл: 5 эрхим һаалишад, 2 хонишод, 2 тракториснууд, 1 шофер ба молотилкын машинист, участково агроном, ветеринарна фельдшер, 2 счетоводууд ба ехэ наһатанай һургуулиин багша.

Зүгөөр, эхэнэрнүүдые ба хүдөөгэй интеллигентнүүд-багшанарые партиин зэргэдэ оруулха хүдэлмэри һулаар ябуулагдаһыень мэдэрхэ шухала байна. Жэшээнь артелиин территори дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа 17 багшанарһаа нэгэниинишье партида оруулагдаагүй.

Илангаяа залуу коммунистнуудай идейно-политическэ хүмүүжэлыень дээшэлүүлхын тулада, парторганизациин зүгһөө ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдана, хөөрэлдөөнүүд, занятинууд хэгдэнэ. 1939 оной торшо соо, ВКП(б)-эйн XVIII съездын материалнуудаар, партиин уставые үзэлгээр, тэрэшэлэн хүдөө ажахын тушаа парти ба правительствын тогтоолнуудаар ба уласхоорондын байдал тушаа 20 хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэбэ.

Коммунистнууд бултадаа, өөһэдынгөө нийтэ ба политическэ эрдэмые дээшэлүүлхын тула үнэхөөр оролдостойгоор хүдэлмэрилнэ. «ВКП(б)-эйн историин хураангы курсые» 10 коммунистнууд өөһэдөө үзэнэ, 8 нүхэд бага бэшэгтэнэй һургуулида һуража, өөһэдынгөө нийтэ эрдэмые дээшэлүүлжэ байна. Общественнэ ажалдаа идэ активнаар хабаадалсаһан ушарһаа коммунистнуудай авторитедэнь колхознигуудай дунда ехэ болоо. Нютагуудахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалтын кампаниин үедэ 36 коммунистнууднай һунгуулиин комиссинуудта хүдэлмэрилөө. Арба-хорин коммунистнууд агитаторнуудаар хүдэлмэрилнэ. 6 коммунистнууднай сомоной ажалшадай депутадуудай Соведэй депутадууд болгон һунгагдаа, колхозой түрүүлэгшэ—коммунист нүхэр Цыбиков Ж. болбол аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй депутадта һунгагдаа.

Коммунист бүхэн колхознигуудай дунда партийно-массова хүдэлмэри ябуулха даабаритай байдаг.

Манай парторганизаци хадаа коммунистнуудаа колхозно үйлэдбэридэ—фермэнүүдтэ, бригадануудта зүбөөр хубаарилажа табиһан байна. 48 коммунистнуудһаа 29-нь—малажал дээрэ хүдэлмэрилнэ: фермэнүүдые даагшад—5, бусадань моришод, хонишод, үнеэ һаагшад, ветфельдшер г. м.

Колхозой 98 комсомольцуудһаа 52-нь—малажалда ба 22-нь—полевой бригадануудта хүдэлмэрилнэ.

1939 оной торшо соо, колхоз доторхи активистнуудай совещанинууд 36 дахин үнгэргэгдөө. Эдэ совещанинууд дээрээ, парти ба правительствын тогтоолнуудые, нютагуудахи Соведүүдэй һунгалтануудта бэлэдхэлэй асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг байгаабди. ВКП(б)-эйн XVIII съездын тогтоолнуудые колхознигуудта ойлгуулхын тулада 23 хөөрэлдөөнүүд хэгдээ. Нютагууд дахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалтануудай үедэ, СССР-эй Конституци тухай нүхэр Сталинай доклад ба һунгалтануудай Положенинууд тушаа 253 заняти үнгэргэгдэбэ.

Манай колхоз хадаа миллионер болоо, 1939 ондо 1.200.000 түхэриг валова доход оруулагдаа. Хэрбээ тус доходые 291 дворто хубаагаа һаа, двор бүхэндэ 4173 түхэриг хүртэхэ байна.

Малажалые хүгжөөхэ план 101,7 процент дүүргэгдэжэ, 1939 ондо бүхы түрэлэй малнуудай тоо толгойнь ургалта 17,1 процент болообо. Хэрбээ бүхы малнуудые колхозой 291 дворто хубаабал, двор бүхэндэ 25,6 толгой элдэб түрэлэй мал хүртэхэ байна.

Манай колхоз болбол ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, мал ажалай ба тариян ажалай хүдэлмэриие механизацилха, бүхы хүдэлмэринүүдээ бүри һайжаруулха хүсэд условитой.

ВКП(б)-эйн ЦК-гэй тогтоолнуудые, нүхэр Сталинай заабаринуудые бэелүүлжэ, партиин Обкомой хүтэлбэреэр, 1940 ондо колхозойгоо доходые **хоёр миллион түхэригтэ** хүргэжэ хүсэд шадахабди.

* * *

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: БМАССР-эй колхозууддахи парторганизацинуудай секретарьнуудай областной совещаниин зал соо. (Михайловай фото).

НҮХ. ГАЛДАНОВА ГАЙҮГЭҺӨӨ

(Зэдэ, „Улаан Ичетуй" колхозой парторганизаци)

Манай колхозой дэргэдэхи партийна эхин организаци—һаяшаг эмхидхэгдэһэн, залуу парторганизаци юм. Үнгэрэгшэ оной февральһарын 23-да тогтоогдоһон байгаа. Тиигээд, тогтоогдоһон үдэрһөө эхилэн, колхозно түрүү хүнүүдые, хүдөөгэй интеллигентнүүдые партиин зэргэдэ оруулха тухай гол анхаралаа табяа һэн. Тэрэ сагһаа наашаа хамта 11 хүнүүдые партиин членэй кандидадта абаабди.

Би,—нүхэр Галданова хэлэнэ,— ВКП(б)-эйн XVIII историческа съездэ ошожо ерэһэнһээ хойшо, тус съездын тогтоолнуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тулада хүдэлмэри ябуулһан байнаб. Съездын историческа материалнуудые шудалха зорилгоор кружогуудые эмхидхэһэн байгаабди. Энэ кружогтомнай коммунистнууд, колхозно активистнууд олоороо хабаадана.

Эдэ гайхамшаг документнүүдээр зэбсэгжээд байхадаа, манай организациин коммунистнууд ажал хүдэлмэри дээрээ амжалтануудые туйлана.

ВКП(б)-эйн членэй кандидат нүхэр Доржеев гэгшэ малажалай бригадын бригадираар ба участково ветфельдшерээр хүдэлмэрилнэ. Доржеев хадаа тусхайта ажалдаа эрхимээр ажалладагһаа гадна агитационно хүдэлмэридэ активнаар хабаадалсадаг.

Иимэнүүд түрүү активистнууд, үнэн сэхэ большевигүүд манай организацида олон бии.

НҮХЭР БОРБАКОВАЙ ҮГЭҺӨӨ

(Тунхэнэй аймагай, ВКП(б)-эйн XVIII съездын нэрэмжэтэ колхозой парторг)

ВКП(б)-эйн XVIII съездын историческа тогтоолнуудые үдэрбүриингөө хүдэлмэриин үндэһэн хүтэлбэри болгожо, манай парторганизаци бага бэшэ амжалтануудые туйлаа.

Хэрбээ 1939 оной эхин үеэр манай парторганизацида 7 членүүд ба 5 кандидадууд байгаа һаа, мүнөө 10 членүүдтэй ба 11 кандидадуудтай болоһон байна.

Партийна суглаан планай ёһоор хэгдэнэ. 1939 он дотор 26 суглаа хэжэ, 35 асуудалнуудань—ажахын тушаа, 31-нь—агитационно хүдэлмэри тухайда хэлсэгдээ. Партийна суглаанууд дээрэ коммунистнуудайгаа отчедыень сонсожо, хэрзэргээр хүдэлмэрилһэн тухайдань хэлсэдэг байнабди.

Мүн, комсомольско организациин ургалтые муу гэхээр бэшэ. Үнгэрһэн жэлэй эхиндэ 20 комсомольцууд байһан аад, мүнөө 32 болоо, эдэнэрэй 20-нь—стахановцууд ба ударнигууд.

Коммунистнууд барандаа политһургуулида хабаадуулагданхай. ВКП(б)-эйн историие 9 хүн өөһэдөө ба бусадань—1-дэхи звеногоор кружогто һуралсана. Эдэ кружогуудай занятинь регулярна үнгэргэгдэдэг.

Кандидадуудай ба комсомольцуудай дунда полит, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулагдана.

Манай колхоздохи 13 агитаторнуудай 9-нь—коммунистнууд, бусадань—комсомольцууд ба партийна бэшэ активистнууд байна. Эдэнэр һунгуулиин кампаниин үедэ эрхимээр хүдэлмэрилөө, өөһэдынгөө хүдэлмэриие үргэлжэлүүлжэ байна.

Партийно-политическэ хүдэлмэриие ажахын хүдэлмэритэй зохилдуулан ябуулжа, партийна хүсэеэ колхозой ажахы дээрэ зүбөөр хубаарилан табиһанайгаа результадта, үйлэдбэриин үндэр бүтээсэнүүдые туйлагдаа.

Манай колхоз тариа хуряалгаа 8 хоногой торшо соо дүүргээ, хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые — хүдөөажахын машинануудай ремонтые үни дүүргээд, үрэһэнэй ба страховой фондынуудые бүрин хүсэдөөр хаагаа. Агротехническэ хэмжээябуулганууд—саһа тогтоолго ба шэбхэ зөөлгэ гэхэ мэтын хүдэлмэринүүд 100 процент дүүргэгдөө.

Манайда хэмгадаа 180 стахановцууд ба ударнигууд тоологдоно.

Ажал дээрэ авангардна үүргэ бэелүүлдэг коммунистнууд олон. ВКП(б)-эйн член, Аймагай Соведэй депутат нүх. Д. Н. Иваханова болбол полевой бригадада хүдэлмэрилэн, нормоо 300-400 процент дүүргэнэ, ВКП(б)-эйн членэй кандидат нүх. Ш. Обогоев— үйлэдбэриингөө даабарине 200-300 процент дүүргэнэ.

Ферма бүхэндэ улаан булан, нэжээд баани баригдаа, олонхи айлнуудай гэртэ радио оруулагдаа. Мүн, үнгэрэгшэ жэлдэ шэнэ 30 гэрнүүд баригдаа, үшөө 70 гэрнүүдые уриһажа табигдаха байна. Колхозой центртэ модонуудые таригдажа байна.

НҮХЭР ДАШИПЫЛОВАЙ ДОКЛАДҺАА

(Селенгын аймагай Загастайн сомоной, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна бюрогой секретарь).

Манай партийна организаци болбол 12 член ба 30 кандидадууд, хамтадаа 42 коммунистнуудтай. Эдэнэй 11-нь—эхэнэрнүүд.

ВКП(б)-эйн XVIII съездһээ хойшо 1939 оной декабриин нэгэн болтор, партиин зэргэдэ 18 хүнүүдые абаабди. Тэдэнэрэй 2-нь — тракториснууд, 2-нь — комбайнернууд, 4-нь — бригадирнууд, 3-нь—багшанар, 2-нь—һаалишад ба бусадууд. Зүгөөр энээниие хангалтатай ургалта гэжэ хэлэхэ аргагүй байна. Ушарань, манай колхоз 56 һаалишадтай, тэдэнэй олонхинь ударнигууд ба стахановцууд. Мүн тэрэшэлэн, 23 тракториснуудһаа хоёрхон хүн партида абтаһан байна.

Партида абаха үедөө уставые хазагайруулһан ушарнуудай энэдэ тэндэ үзэгдэһэн тухайда, нүхэр Цыремпилон өөрынгөө доклад соо хэлэһэн байна. Мүн манайшье парторганизацида тиимэ факт байһан юм: хүниие хүсэд шалгаан мэдэнгүйгөөр партида абаһан байгаабди. Нэгэ колхознигые партиин кандидадта абаһанайгаа хойдо 15 хоноод байхада, партийна дисциплина эбдэһэнэйнь түлөө тэрээндэ выговор үгэхэ ушар болоһон байна.

Колхознигуудай дунда партийно-массова хүдэлмэри ябуулхадаа, тэрээнэй ажахын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ, гол түлэб, зорюулдаг байгаабди.

«Колхозуудай общественнэ газарые үрилгэһөө хамагаалха хэмжээнүүд тухай», «Колхозуудта общественнэ малажалые хүгжөөхэ хэмжээябуулганууд тухай», «1939 оной ургаса хуряалгада бэлэдхэл ба хүдөөажахын продуктнуудые бэлэдхэлгэ тухай»— ВКП(б)-эйн ЦК-гэй ба СССР-эй СНК-гэй тогтоолнуудые бүхы бригадануудта, колхознигуудай суглаанууд дээгүүр зүбшэн хэлсэлгые эмхидхээ һэмди. Энэ хадаа малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй планиие 103 процент дүүргэхэ, орооһого культурануудай ургасын хуряалгые—хадалгыень 13 хоног соо, сохилгыень ноябриин 27 хүртэр дүүргэхэ, 2524 центнер натуроплатые 1939 оной ноябриин 19 хүртэр тушааха аргабайдал олгоһон байна.

Коммунистнууд хаана, ямараар хүдэлмэрилнэб, тэрээнһээнь ажахын амжалтанууд нилээд дулдыдана. Энээниие хараадаа абажа, хаана партийна нүлөөлэлгэ плангаа шухала байнаб, тэндэ коммунистнуудаа табидаг байнабди.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫН ЭГЭЭ ХАРЮУСАЛГАТА ҮЕ

Малай тоо толгойе олошоруулгаар, залуу малнуудые үсхэлөөр ба малай ашаг үгэлгые дээшэлүүлгээр гүрэнэй плануудые амжалтатайгаар дүүргэлгые тодорхойлогшо шухала условинуудай нэгэнь хадаа үбэлэй үедэ малые һайнаар харууһалга болоно.

Хаана, малай үбэлжэлгэдэ муугаар бэлэдхэһэн ба эмхигүйгөөр үнгэргэһэн байнаб, тэндэ малай ашаг үгэлгэнь бага байдаг, малынь ехээр турадаг, тэрээн дээрэһээ үбэшэн ба үхэл тохёолдодог байна.

Туранхай малнууд болбол һула, муу бэетэй түлнүүдые үгэдэг. Тэдэнэрэнь түрэмсээрээ харууһалгын хангалтагүй условинуудта ороходоо, элдэб янзын үбэшэндэ нэрбэгдэдэг ба тэдэнэй боргожохо ба ургаха ябадалань ехээр удаарадаг байна.

Манай зарим колхозууд болбол үнгэрэһэн жэлдэ малай үбэлжэлгые муугаар эмхидхэһэн дээрэһээ, зуугаад ба мянгаад тонн һү, мяха ба нооһо гээһэн ба муу шанартай продукциие абаһан байна. Энэ байдал болбол колхозуудай доходуудые ехээр багадхаһан ба колхознигуудай шанга шадалтай байдалай саашанхи ургалтада һаад ушаруулдаг байгаа.

Зарим аймагуудай партийна, советскэ организацинуудай ба колхозууд болбол урда жэлнүүдэхи алдуунуудһаан большевистскэ выводуудые хэһэн ба энэ жэлээ малай үбэлжэлгэдэ жэшээтэ һайнаар бэлэдхэжэ шадаһан байна.

Жэшээлбэл, Бичурай райондо, мал болбол шарүүн тэжээлнүүдээр 103,5 процент хангагданхай; Закаменай аймагта—109,9 процент ба Хойто-Байгалай аймагта—136,7 процент хангагдаһан байна. Эдэ аймагуудта бүхы колхозуудынь тэжээлнүүдээр хүсэд хангагданхай.

Малай үбэлэй байрануудые бэлэдхэлгэ болбол энэ жэлдэ, үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ нилээд һайн байна. Республикын олонхи колхозууд болбол урда жэлнүүдтэ эхилэһэн баригдануудаа дүүргэхэһээ гадна, мүн олон баригдануудые шэнээр эмхидхэһэн байна.

Зүгөөр, малай дулаан ба садхалан үбэлжэлгые хангажа шадаагүй аймагууд ба колхозууд бии. Зэдын, Сэлэнгын, Тунхэнэй ба Хориин аймагууд болбол малай үбэлжэлгые хангаха аргануудтай хэды байбашье һаань, зарим аймагуудай, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол зун-намарай үедэ тэжээл бэлэдхэлгын ба зоотехническэ барилгын асуудалнуудта шухала анхаралаа хандуулаагүй. Энээнэйнь результадта, колхозно мал муу харууһалгада байна.

Зэдын аймаг тэжээлээр орёйдоо 50 процент хангагданхай, энэ аймагай зарим колхозуудань жэшээлбэл, «Улаан-Үчеэтэй» колхоз 48 процент, Кировай нэрэмжэтэ колхоз 31 процент; Дээдэ-Бургалтайн сомоной, Сталинай нэрэмжэтэ колхоз тэжээлээр орёйдоо 10 процент хангагдаһан байна.

Сэлэнгын аймагта, малнуудые тэжээлнүүдээр хангалга тэрэшэлэн һайн бэшэ байна, тэрэ болбол тэжээлнүүдээр орёйдоо 57,3 процент хангагданхай. Зуево-Сутайска сомоной, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз тэжээлнүүдээр 28,3 процент; Үбэр-Зөөхэйн сомоной, «III Интернационал" колхоз—орёйдоо 28,4 процент; Тамчын сомоной «Социализм» колхоз—41,7 процент хангагдаад байна.

Тэжээлнүүдээр иимэ дутамаг байбашье, эдэ аймагуудай организацинууд ба колхозууд эрид хэмжээнүүдые одоо хүртэр абаагүй.

Зарим колхозууд болбол тэжээлэй запасай баланһаар байгаа, харуул табидаггүй ба тэдэниие гамнажа хэрэглэхын түлөө тэмсэдэггүй байна. Сэлэнгын аймагай, Загастайн сомоной, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо американскэ хнаг ба соломонуудайнь һуринууд хорёологдоогүй байна. Иимэ байдал Хориин ба бусад аймагуудта үзэгдэнэ.

Сэлэнгын аймагай, «Большевик» ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта, Кабанскын аймагай, «Путь Сталина», „Коминтерн" ба «Майн 1» колхозуудта малнуудай байрануудай ремонт ба дезинфекци муугаар үнгэргэгдэбэ. Шергинскэ сельсоведэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо, залуу малнуудань дулаан байрануудаар хангагдаагүй. Зарим колхозуудта залуу малнуудайнь байранууд түлигдэдэггүй, тэрээн дээрэһээ байрань шиигтэжэ, элдэб янзын үбэшэлэлгэнүүд бии болодог байна.

Кабанскын, Сэлэнгын ба Зэдын аймагуудай зарим колхозууд малажалай бригадануудые кадрнуудаар хангаагүй, хэһэнэйнь зэргээр ажалай түлэлгэдэ ороогүй ба зарим категоринуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ тон ехэ хүдэлмэриие даалгадаг байна. Жэшээлхэдэ, Корсаковско сомоной, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо һаалишад бүхэндэ, дундажаар 21 үнеэд ба 11 тугалнууд даалгагдаатай байна, гадна, һаалишадань малшадай уялгые дүүргэнэ. Зэдын аймагай, Чапаевай нэрэмжэтэ, „Авангард" ба бусад колхозуудта нэгэ хонишондо 200 һаа дээшэ толгой хонид хүртэнэ.

Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө малажалай кадрнууд тухай шухала анхарал табигдадаггүй байна. Кабанскын аймагай, Ворошиловай нэрэмжэтэ, Буденнын нэрэмжэтэ ба «Коминтерн»; Хориин аймагай «Гигант» ба бусад колхозуудай фермэнүүд дээрэ хүдэлмэрилэгшэ колхознигуудай гэр байрань ремонтлогдоогүй ба хүдэлмэрилэгшэдые культурнаар обслуживалга (улаан буланууд, элдэб журналнуудые, газетүүдые захилга г. м.) эмхидхэгдээгүй байна.

Мүнөө, малай үбэлжэлгын эгээ харюусалгата үе ерээд байна. Аймагуудай газарай таһагууд болбол өөһэдынгөө хүтэлбэриие үндэһөөрэнь шалгаха табаха ёһотой. Тэжээлнүүдээр дутамаг колхозуудта туһаламжа тула аймаг соогоо социалистическэ харилсаа туһаламжа, хүршэ аймагуудһаа тэжээлнүүдые коллективнээр асарлагые эмхидхэхэ хэрэгтэй. Январиин торшо соо, дугаһын концентрадуудые (овес, отруби, жмых г. м.) худалдан абаха шухала.

Тэжээлнүүдые контрольгүйгөөр гаргашалгые эсэслэн усадхаха хэрэгтэй. Һара бүриин отчет хэхэ ба ревизионно комиссинуудай ба тоосооной аппарадуудай зүгһөө саг үргэлжын шалгалта хэхэ, тиин тэжээлнүүдые уригшэдтэ хатуу хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Аймагай газарай таһагууд болбол тэжээлнүүдые хэрэглэлгэдэ шухала анхарал табижа, аймагай активые хабаадуулан өөһэдынгөө хүдэлмэрилэгшэдэй хүсөөр, үбэлжэлгын ализэргэ байһаниие январиин 15 хүртэр хаа-хаанагүй шалгахань шухала. Тэжээлнүүдые гаргашалгын календарьна плангүй колхозуудта—тэрээниие зохёолгодонь туһалалсаха хэрэгтэй.

Ажалые эмхидхэхэ тухай СССР-эй Наркомземэй инструкцитэй зохилдуулан, ойрын үдэрнүүдэй торшо соо, малажалай бүхы бригадануудые колхозой эрхим, дуршэлтэй хүнүүдээр бүридүүлхэ шухала. Хэһэнэйнь зэргээр түлэлгэдэ бүхы бригадануудые оруулаха, ферма бүхэндэ үдэрэй гуримые зохёохо ба энээнтэй зохилдуулан фермэнүүд ба бригаданууд дээрэхи бүхы хүдэлмэриие эмхидхэхэ хэрэгтэй. Малай байрануудые, илангаяа түрүүлэй байрануудые дахин шалгаха, тэрэшэлэн барилгада ба ремонтдо байһан дутуунуудые ойрын үдэрнүүдтэ усадхаха ёһотой.

Малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй байра-байдалай условинуудые үндэһөөрэнь һайжаруулаха, тэдэнэй гэр байрануудые байһаха, ферма бүхэндэ улаан булан эмхидхэжэ, тэдэниие шухала хэрэгсэлнүүдээр ба литератураар хангаха шухала.

Бурят-Монгол АССР-эй колхозууд болбол 1939-40 оной үбэлжэлгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхэ бүхы условинуудтай.

Социалистическэ соревновани ба стахановска хүдэлөөе үргэнөөр дэлгэрүүлэн, манай республикын түрүүшүүлэй совещаниин хандалгые дүүргэлгэдэ бүхы колхознигуудые элсүүлэн—малай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэхэ, малай ашаг үгэлгые эрид дээшэлүүлхэ, ба тэрээгээрээ манай колхознигуудай шанга шадалтай байдалай улам ургалтые хангаха байнабди.

Зоотехник М. Н. Балков.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны: отв. редактора — 3-44, отв. секретаря — 3-23, отд. партийной жизни — 7-55 2 зв., сельхозотдел — 7-55, отдел кадров — 5-07.

Типография НКВД БМАССР. Бурглавлит № 308